

Bystřina

Se jménem „Bystřina“ se setkali čeští hádankáři poprvé v roce 1945, kdy v říjnu vyšlo pod tímto názvem první číslo reprezentačního hádankářského měsíčníku, jehož vydavatelem byl Svaz křížovkářů a hádankářů se sídlem v Praze. Vedoucím i odpovědným redaktorem byl Josef Vinárek. Publikace obsahovala provolání k veřejnosti, oznámení o založení hádankářského autorského sdružení Brejla /HASB/, 60 hádanek, mezi nimiž byla řada vítězných prací z autorských soutěží, vypsání autorské soutěže na miniatury a některé hádankářské informace a zajímavosti. Bohužel, toto první číslo Bystřiny bylo zároveň číslem posledním v důsledku nepochopení vedení svazu.

Po zastavení vydávání Bystřiny trvala snaha členů HASB po vydávání samostatného měsíčníku Bystřiny, ale svaz, jako jediný oprávněný orgán k jeho vydávání, k tomu nesvolil, i když se členové HASB zavázali k finanční podpoře a ani nesvolil k použití názvu Bystřina pro jinou publikaci. Po marném jednání HASB se Svazem českých křížovkářů a hádankářů došlo k roztržce a výbor HASB se obrátil na vedení Křížovkářských besed, které vycházely ve Vyškově, s návrhem na spolupráci a tak již ve 27. čísle KB dne 19. 12. 1946 byla uveřejněna dvoustránková Tribuna HASB a od prvního čísla roku 1948 nesla již název Bystřina - tribuna HASB. Za řízení Josefa Vinárka zde byly otiskovány nejlepší ukázky z autorských soutěží, řešitelská soutěž i odborné články. V polovině roku 1948 však je vydávání Křížovkářských besed, které dosahovaly nákladu až 30 tisíc výtisků, omezeno a vzápětí úplně zastaveno po vyjití 28. čísla dne 29. 7. 1948; stejně jako ostatních hádankářských a křížovkářských časopisů, protože se chystala reorganizace ve vydávání tisku.

Nynější celoroční řešitelská soutěž Bystřina získala

tedy svou koncepci už v roce 1947, kdy za řízení Josefa Vinárka proběhla celoroční řešitelská soutěž Tribuny HASB; jejím vítězem byl Edmund Adler z Brna. Od ledna 1948 soutěž pokračovala už v příloze Křížovkářských besed s názvem Bystřina. Josef Vinárek řídil ještě 6 kol a protože mezitím převzal vedení hádankářské části České křížovky a hádanky v Praze, předal řízení přílohy Bystřina i soutěže M. L. Birgovi z Prostějova.

S Bystřinou se hádankáři setkali opět až v únorovém čísle druhého ročníku nového časopisu Hádanka a křížovka v roce 1950, kde se objevila opět jako tribuna HASB řízená M. L. Birgem /Milošem Griblem/. Byly jí vyhrazeny dvě stránky a pro řešitele byla vypsána celoroční soutěž. Během dalších dvou let se zvyšoval jak počet otištěných hádanek, tak i počet řešitelů. V roce 1953 však došlo k názorovým neshodám a nakonec i k roztržce vedoucího M. L. Birga s redakcí HaK až nakonec z vedení Bystřiny odstoupil.

Od ledna 1954 byla rubrika Bystřiny rozdělena na dvě části. První část se stala stránkou nejlepších hádanek z autorských soutěží a byla vedena redakcí Hádanky a křížovky, druhá stránka se stala stránkou soutěžní a jejím vedením byl pověřen Rudolf Vidla z Ostravy, člen Redakčního sboru, přičemž řešení se posílalo na adresu redakce. Soutěži byla vyhrazena jedna stránka časopisu a počet otištěných hádanek se pohyboval mezi 200 - 250, počet účastníků řešitelské soutěže kolísal mezi 460 - 600. Od roku 1956 se začalo posílat řešení přímo na adresu vedoucího soutěže, čímž se odstranily průtahy ve zpracování výsledků.

V roce 1959 byla provedena změna, která ve svých důsledcích měla nepříznivý vliv na počet účastníků - v zájmu úspory místa se tabulka řešitelů otiskovala vždy až jednou za dva měsíce, což však zase mělo příznivý vliv na počet

uverejňených hádanek, který stoupl nad 250. Nepříznivý vliv na počet řešitelů má i nedostatečný náklad časopisu. Řešitelé, kteří přestávají posílat řešení Bystřiny, odebírají časopis dále a na nové zájemce se nedostává. V roce 1961 byla stránka nejlepších hádanek oddělena od Bystřiny, která se tak stala čistě řešitelskou soutěží. V roce 1968 poprvé v historii vítězí týž řešitel Bystřiny podruhé. Je jím prim. MUDr. Ražný z Ostravy. Změna časopisu Hádanka a křížovka na čtrnáctideník se příznivě obrazila i ve vývoji Bystřiny, která vycházela v lichých číslech časopisu a počet kol se tedy zvýšil na 13 do roka. Počet řešitelů opět stoupá i díky zvýšení nákladu. Klesá však počet uverejňených hádanek, protože veškeré tabulky, komentáře, oznámení a rozluštění hádanek se od roku 1967 otiskují na stránce Bystřiny. V roce 1972 podruhé zvítězil další Ostravan ing. Jaromír Jandl. Po dvacetiletém úspěšném vedení Bystřiny z ní odchází na vlastní žádost Rudolf Vidla po ukončení 24. ročníku v roce 1973 a vedením Bystřiny je pověřen člen výboru a předsednictva svazu Jiří Adamčík.

25. ročník Bystřiny pod vedením nového vedoucího zaznamenal opět zvýšení účastníků. Tento stav se však již během ročníku podstatně snížil, zvláště po zařazení vítězných hádanek ze soutěže na hádanky pro Bystřinu. Ukazuje se, že s novými směrnicemi pro tvorbu roste i obtížnost hádanek, které jsou sice z hlediska autorského kvalitnější, ale hůře řešitelné. Další pokles zřejmě zavinilo uveřejňování celkových tabulek jen 4 x ročně /po 1., 5., 9. a 13. kole/, motivované snahou zastavit pokles počtu otiskovaných hádanek. V každém kole však bylo otiskováno pořadí v čele tabulky. Další změnou oproti předchozímu stavu byla přesná evidence počtu řešitelů u každé hádanky, čímž se získal objektivní přehled o jejich obtížnosti a od roku 1975 i průkazný podklad pro stanovení pořadí řešitelů ve skupinách se stejným počtem bodů na základě obtížnosti řešených hádanek. V letech

1976 a 1977 došlo k zajímavé situaci, když v obou po sobě jdoucích ročnících zvítězil týž řešitel - R. Stuchlík, a i pořadí dalších tří řešitelů bylo shodné. Počet soutěžících se v následujících letech ustálil na počet kolem 250 /na rozdíl od svého předchůdce však nový vedoucí uvádí počet řešitelských archů, nikoliv celkový počet účastníků včetně soutěžních dvojic/. Počet hádanek mírně stoupá díky další změně od roku 1978 - uvádění autorů hádanek až u řešení, nikoliv u otištěných hádanek. Toto opatření jednak chrání autory před intervencemi řešitelů /mnozí do té doby otiskovali každou hádanku pod jiným pseudonymem, takže nebylo možno zpětně zjistit u hádanek z Bystriny jejich tvůrce/, jednak umožňuje ušetřit u každé hádanky jeden řádek, neboť jména autorů v souvislém textu nezabírají tolik místa. V důsledku toho bylo možno od tohoto roku rozšířit počet celkových tabulek na 5 do roka /po 1., 4., 7., 10. a 13. kole/.

Další změna, která měla příznivý vliv na regulérnost soutěže, byl zákaz posílání dodatků k řešení v roce 1981, a to na návrh některých řešitelů Bystriny. Toto opatření mělo i výrazný vliv na snížení pracnosti hodnocení soutěže, neboť odstranilo zdlouhavou manipulaci s dodatky, dodatečné opravy již započtených výsledků apod. V tomto roce poprvé za vedení J. Adamčíka musela o vítězi rozhodnout užší soutěž mezi ing. J. Jandlem a ing. Kostihou. Ve všech ostatních případech rozhodl rozdíl v počtu bodů nebo v obtížnosti řešených hádanek. Obtížnost soutěže stále roste, ale dá se říci, že se počet soutěžících již podstatně nesnižuje, odliv řešitelů je kompenzován přílivem nových. V posledních letech se stále významnější měrou na účasti podílejí řešitelé ze Slovenska, jichž je v současné době asi pětina z celkového počtu účastníků.

Tabulka řešitelské soutěže Bystřina

ročník	rok	počet hád.	počet řeš.	jméno vítěze	zisk bodů	počet kol
I.	1950	217	179	Bohumír Čížek	215	11
II.	1951	239	288	dr. A. Konečný	239	12
III.	1952	354	312	Karel Gospodarczyk	354	12
IV.	1953	370	261	Vladimír Benda	370	12
V.	1954	208	460	Jóža Daněk	195	12
VI.	1955	234	600	Jaroslav Rýpar	233	12
VII.	1956	231	560	Milena Antošová	231	12
VIII.	1957	238	500	Bohumil Košut	236	12
IX.	1958	238	500	dr. Stanislav Mimra	238	12
X.	1959	257	450	Miroslav Flaša	256	12
XI.	1960	286	400	dr. Jan Votava	284	12
XII.	1961	296	350	Marie Červinková	289	12
XIII.	1962	288	350	Ivo Vyvadil	287	12
XIV.	1963	307	330	Otto Říha	305	12
XV.	1964	307	360	MUDr. Eduard Ražný	305	12
XVI.	1965	296	300	Miroslav Káňa	294	12
XVII.	1966	281	300	ing. Jaromír Jandl	280	12
XVIII.	1967	257	340	Míla Zahradníková	255	12
XIX.	1968	269	341	MUDr. Eduard Ražný	264	12
XX.	1969	265	380	ing. Ladislav Majer	260	13
XXI.	1970	262	380	manželé Podešvovi	261	13
XXII.	1971	253	407	ing. Milan Tomek	251	13
XXIII.	1972	254	400	ing. Jaromír Jandl	254	13
XXIV.	1973	261	446	manželé Majerovi	260	13
XXV.	1974	267	471	Jindřich Kupka	266	13
XXVI.	1975	294	338	P. Karel Trunda	294	13
XXVII.	1976	297	298	Rudolf Stuchlík	294	13
XXVIII.	1977	325	216	Rudolf Stuchlík	319	13
XXIX.	1978	349	293	ing. Ladislav Koudelka	347	13
XXX.	1979	357	258	Jaroslav Michalkovič	350	13
XXXI.	1980	354	323	Ing. Bohdan Kousal	347	13
XXXII.	1981	355	246	ing. Jaroslav Kostiha	351	13
XXXIII.	1982	364	242	Antonín Říha	359	13
XXXIV.	1983	348	353	Božena Hladká	344	13